

Analyse, vurdering og diskussion¹

Denne opgavetype behandler opinionstekster (hvor forfatteren udtrykker en holdning), fx kronikker, klummer, debatindlæg og taler. Du skal foretage en analyse og vurdering af, hvordan og hvor godt teksten formidler sine hovedsynspunkter via argumentation og retoriske virkemidler. Derefter skal du diskutere tekstens hovedsynspunkter på et sagligt og danskfagligt grundlag, der involverer både andres og dine egne synspunkter og argumenter.

I **analysen** skal du kort præsentere tekstens budskab og hovedpåstande og foretage en analyse af den samlede argumentation, herunder brug af retoriske virkemidler i teksten. Analysen skal dokumenteres med velvalgte eksempler fra teksten. Du skal således fremhæve afsenderens kommunikative strategier. Du kan fx komme ind på Toulmins udvidede kommunikationsmodel (påstand, belæg, hjemme, rygdækning, gendrivelse, styrkemarkører), appelformer (etos, patos, logos) og retoriske virkemidler (gentagelser, modsætninger, billedsprog, ironi, retoriske spørgsmål og så videre).

I **vurderingen** skal du sammenfatte analysens resultater og vurdere, hvor nuanceret tekstens afsender argumenterer for sine synspunkter, hvor relevante argumenterne er, og hvilken betydning de anvendte retoriske virkemidler har for tekstens fremstilling af den pågældende sag.

I **diskussionen** skal du udfolde den sag, analyseteksten behandler. Det gør du ved at videreudvikle analysetekstens argumenter, og ved at inddrage andre vinkler på sagen ved brug af andre af opgavesættets tekster og egne synspunkter og argumenter. Hvor der i analysen og vurderingen er fokus på fremstillingen af en sag, så er der i diskussionen med andre ord fokus på selve sagen. Der er plads til både en faglig og en personlig skriverrolle, idet dine egne holdninger og pointer indgår i diskussionen, som dog ikke bør reduceres til, at du blot erklærer dig enig eller uenig i tekstens forskellige udsagn.

¹ Lærerens hæfte til skriftlig Dansk A htx

Den fremragende besvarelse af opgavetyperne Analyse, vurdering og diskussion er kendetegnet ved at:

- begynde med en fængende og vinklet indledning, som præsenterer analyseteksten og den overordnede skriveidé (fokus) i forhold til opgavesættets overordnede emne og fungerer som en rød tråd gennem hele opgavebesvarelsen.
- foretage en systematisk analyse med relevante tekstnedslag, der kort og præcist fremhæver tekstens hovedpåstande og argumentopbygning.
- benytte danskfaglige begreber i en analyse af tekstens argumentation og retorik. Det kan f.eks. være analyser af kommunikationssituationen, tekstens tone, argumenttyper, appelformer, ordvalsargumenter, diskurser og retoriske kneb.
- foretage en sammenfattende danskfaglig vurdering af i hvilken grad og hvordan formen understøtter indholdet, dvs. en vurdering af hvor nuancerede og relevante analysetekstens argumenter og retoriske greb er i forhold til den sag, teksten behandler, eller kommunikationssituationen i det hele taget. Vurderingen sammenfatter hvordan argumentationen og de retoriske greb fungerer i den kommunikationssituation, som teksten indgår i.
- diskutere den sag, analyseteksten behandler, ved at holde forskellige (og ofte modsatrettede) synspunkter op imod hinanden på en sådan måde, at analysetekstens argumenter både uddybes, sammenlignes og udfordres gennem inddragelse af andre teksters og elevens egne argumenter.
- prioritere diskussionsdelen på en sådan måde, at den omfangsmæssigt fylder mindst lige så meget som analysedelen.
- slutte med en kort afrunding, der har forbindelse til indledningen og sammenfatter besvarelsens hovedpointer på en reflekteret måde.